

international legislation (conventions, regulations) and national (separate law). However, considering the conditions of the conducted research, specific issues still need to be resolved, such as updating Ukrainian legislation to European norms and standards, spreading knowledge about the need to protect personal data, creating clear rules for online personal data protection for all subjects involved in the relevant process.

Keywords: personal data, confidential information, protection of personal data, online human rights, information space, privacy policy.

Стаття надійшла до редакції 25.03.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Микитюк В. О., Микитюк С. О. Нормативне регулювання захисту персональних даних як онлайн права кожної людини. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 1-2. С. 94-99.

Mykytiuk V., Mykytiuk S. Normative regulation of personal data protection as an online right of every person. Actual problems of innovative economy and law. 2023. No. 1-2, pp. 94-99.

УДК 342.25; JEL classification: O18; P48

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2023-1-17>

Дорофєєв Олександр Вікторович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Полтавський державний аграрний університет, <https://orcid.org/0000-0002-8608-0501>
ДУБИНКА Олег Миколайович, здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії кафедри публічного управління та адміністрування, Полтавський державний аграрний університет, <https://orcid.org/0000-0003-3204-916X>

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПОТЕНЦІАЛ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Дорофєєв О.В., Дубинка О.М. Особливості функціонування та потенціал місцевого самоврядування в умовах воєнного стану.

Стаття присвячена висвітленню особливостей функціонування та пошуку потенційних можливостей діяльності місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Розкрито окремі правові та практичні аспекти функціонування місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Акцентовано увагу, що місцеве самоврядування в Україні продемонструвало значну ефективність функціонування в умовах воєнного стану, що можливо завдяки реформі децентралізації влади в Україні 2014-2021 рр., яка дозволила передати значну кількість повноважень і ресурсів на місця. Окреслено перелік додаткових завдань, які виникають під час війни та правового режиму воєнного стану в органів місцевого самоврядування. Виділено найважливіші групи цих завдань: налагодження взаємодії з військовими адміністраціями та військовим командуванням; робота з внутрішньо переміщеними особами; робота органів місцевого самоврядування на тимчасово окупованих територіях. Встановлено, що важливими напрямками посилення повноважень органів місцевого самоврядування є діяльність у сфері безпеки й оборони та у соціальній сфері. Окреслено напрями мобілізації та реалізації потенціалу діяльності органів місцевого самоврядування в умовах, які з'явилися в період воєнного стану на території України. Акцентовано увагу на трьох напрямках: залучення інвестицій у відновлення інфраструктури та об'єктів, що мають важливе соціальне значення; залучення внутрішньо переміщених осіб до робіт у громадах, використовуючи їхню кваліфікацію, досвід, компетентності й потенціал з перспективою їхньої асиміляції й постійного проживання на певній території; можливість дистанційного навчання на онлайн-платформах і тимчасово безкоштовних мовних курсах у провідних навчальних закладах світу.

Ключові слова: місцеве самоврядування, військові адміністрації, децентралізація, воєнний стан, можливості.

Постановка проблеми у загальному вигляді. З початком широкомасштабних воєнних дій змінилися всі правила й норми, з'явилися нові виклики та кризи, які серйозно ускладнюють нормальне функціонування держави. Це стосується й органів місцевого самоврядування, які відповідають за забезпечення потреб місцевого населення. Але коли в перші години війни в Україні було введено воєнний стан і водночас змінилося життя всіх українців, децентралізація влади та досвід кризового управління під час пандемії COVID-19 зробили можливим підтримувати на високому рівні діяльність органів державної влади та інституцій самоврядування.

Підтримка органами місцевого самоврядування громадських ініціатив, проєктів, співпраця з міжнародними та неурядовими організаціями, волонтерами, які налаштовані на вирішення проблем громади, стала позитивною практикою, яка вкотре свідчить про те, що місцеве самоврядування є важливою складовою функціонування держави загалом. Досвід України під час війни яскраво показав низку переваг стимулювання самоорганізації населення над централізацією управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Функціонуванню органів місцевого самоврядування присвячено достатньо наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених:

О. Батанова, Л. Бориславського, Р. Гнейста, І. Грицяка, О. Євтушенка, Ж. Зіллера, Н. Камінської, І. Козюри, В. Куйбіди, Дж. Міля, А. Некряча, М. Оніщука, О. Оффердала, Р. Плюща, Дж. Сарторі, А. Токвіля, В. Шеффнера, Л. Штейна, А. Васильчикова, В. Лешкова та ін. Від ефективності роботи органів місцевого самоврядування залежить, наскільки населений пункт буде життєздатним в умовах війни.

Формулювання цілей статті. Метою статті є окреслення особливостей функціонування та пошук потенційних можливостей місцевого самоврядування в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Воєнний стан як особливий правовий режим має свої особливості для місцевого самоврядування. Водночас місцеві громади стали точками опору російській агресії. Відповідно, режим воєнного стану суттєво вплинув на функціонування органів місцевої влади у період з 24 лютого 2022 р. Насамперед, відповідно до п. 2 Указу Президента України №64/2022, органам місцевого самоврядування доручено здійснювати заходи та повноваження, передбачені Законом України «Про правовий режим воєнного стану», необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення й інтересів держави [1].

Водночас, відповідно до ст. 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [2], у місцевостях, де введено воєнний стан, забезпечується застосування Конституції та законів України в їх сукупності. З військовим управлінням можуть бути запроваджені та здійснюватись заходи правового режиму воєнного стану, оборони, цивільної оборони, громадського порядку й безпеки, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян, утворення тимчасових державних органів – військових адміністрацій.

Рішення про утворення військових адміністрацій ухвалює Президент України за поданням обласних державних адміністрацій або військового командування. Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. №68/2022 утворено 24 обласні військові адміністрації. У зв'язку з утворенням військових адміністрацій, обласні, Київська міська державна адміністрація та голови цих адміністрацій набули статусу відповідних військових адміністрацій і керівників цих військових адміністрацій [3].

Відповідно, на окремих територіях, де бойові дії не ведуться, склалася ситуація, коли органи військового управління та місцевого

самоврядування вже працюють паралельно. Слід підкреслити, що створення військових адміністрацій не позбавляє органи місцевого самоврядування їхніх повноважень. Проте згідно з п. 6 згаданого Указу Президента України №64/2022, органи місцевого самоврядування мають утворювати ради оборони та сприяти військовому командуванню у введенні та здійсненні заходів режиму воєнного стану [1].

Під час війни органи місцевого самоврядування отримали низку додаткових завдань. Насамперед органи місцевого самоврядування мали налагодити тісну взаємодію з військовими адміністраціями та військовим командуванням, узгодити порядок роботи, а в разі потреби погодити перерозподіл окремих повноважень. Така система дозволила в стислі терміни організувати оборону населених пунктів і виділити для цього всі необхідні ресурси, активно передавати відповідну інформацію населенню, зберегти життя і здоров'я громадян.

По-друге, робота з внутрішньо переміщеними особами стала важливим напрямом діяльності органів місцевого самоврядування. Особливо це стосується тилкових регіонів країни поблизу кордонів з Польщею, Молдовою, Угорщиною, Словаччиною та Румунією. Треба було забезпечити: оформлення відповідного статусу ВПО, видачу посвідчень, розміщення та розподіл гуманітарної допомоги, оформлення виплат тощо.

По-третє, особливої уваги заслуговує робота органів місцевого самоврядування на тимчасово окупованих територіях. З метою з'ясування конкретного алгоритму дій в умовах окупації Офіс підтримки реформи децентралізації Мінрегіону ініціював роботу відповідної юридичної групи, яка розробила персоналізовані рекомендації щодо можливих дій і рішень залежно від обставин, у яких опинилася громада. Передусім органам місцевого самоврядування рекомендовано проаналізувати оприлюднену інформацію про їхні ресурси та закрити інформацію, яка може бути використана ворогом (дані про земельні ділянки, містобудівну документацію тощо).

Водночас, беручи до уваги виклики, з якими органи місцевого самоврядування стикаються у своїй діяльності, потрібно говорити про заходи з реалізації їхнього потенціалу діяльності. Окремі ініціативи пропонують підходи, спрямовані на відображення нової реальності воєнного стану та повоєнної України. Зокрема, голова підкомітету з питань адміністративно-територіального устрою Комітету

Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування народний депутат Віталій Безгін пропонує по-новому поглянути на регіональну політику. Він вказує, що якщо раніше території ділили за географічним та рельєфним критеріями (наприклад, гірські райони), то тепер визначальним фактором є безпека та віддаленість від збройних потужностей агресора. На це передусім зверне увагу інвестор. Такі фактори, як земля, логістика, наявність інфраструктури та робоча сила у цій ситуації не є критичними для інвестора. В. Безгін пропонує виділення таких типів територій [3; 4]:

- тимчасово окуповані території;
- райони ведення бойових дій;
- опорні території – там, де спокійно,

але водночас надають першу медичну допомогу в районах, де ведуться бойові дії. Яскравим прикладом таких відносин є зараз Одеса-Миколаїв. Одеса щодня цілеспрямовано завантажує гуманітарний вантаж до Миколаєва. Також опорними регіонами можна назвати Житомирську та Дніпропетровську області;

- території глибокого тилу – найбезпечніші райони, куди переїхала більшість населення, куди переміщуються компанії. Це ті регіони, які зараз складають основу економіки й мають стати базою для економічного зростання [3; 4].

Депутат наголошує, що ця типологія є результатом спільних зусиль Міністерства розвитку міст і територій України та Співки міст України. Водночас В. Безгін зазначає, що, можливо, щонайменше у трьох звільнених від окупантів областях (Київській, Чернігівській, Сумській) конфігурація громад потребує перегляду. За його словами, ймовірно, що така ситуація повториться в інших регіонах, де зараз тривають бойові дії [3; 4].

Безперечно, такі ініціативи потребуватимуть подальшого правового супроводу. Зокрема, Кабінет Міністрів України затвердив перелік органів місцевого самоврядування, після чого проведено місцеві вибори за новою адміністративно-територіальною ознакою. Тому питання проведення виборів є надзвичайно актуальним, особливо з огляду на останні ініціативи щодо заборони діяльності окремих політичних партій. Однією з проблем окупованих на певний період Сумської, Київської та Чернігівської областей була неготовність місцевої влади до початку бойових дій у громаді. Так, В. Безгін пропонує інший підхід до питання стратегічного планування в територіальних громадах [4]. Зокрема, потрібно мати стратегічне планування:

- у разі цілком мирного плану;
- при повторенні загострення;
- у разі нового тотального вторгнення [4].

Згідно з цією пропозицією В. Безгіна, Ю. Сорока пропонує, щоб цей підхід застосовувався всіма територіальними громадами, зокрема й тими, що належать до глибокого тилу. Ситуація під час воєнного стану надзвичайно динамічна і райони, де вчора не велися бойові дії, можуть бути зайняті вже завтра. Як зазначалося вище, стратегічне планування необхідно розробляти для різних ситуацій, враховуючи специфіку території та наявність певних об'єктів стратегічного ураження. Це дозволить місцевій владі краще підготуватися до потенційних викликів і мати план дій на випадок ескалації ситуації або початку бойових дій [3].

На цьому тлі доречною виглядає пропозиція Юрія Ганущака, директора Інституту розвитку територій, експерта з питань реформи місцевого самоврядування. Він стверджує, що навіть у післявоєнний період згадана вище загроза агресії збережеться протягом тривалого історичного періоду. Тому доцільність поділу території України на зони за ступенем ризику пошкодження є актуальною для цілей планування розвитку територій [5]. Зокрема, виділяють такі види територій:

- з низьким ризиком пошкодження – західні регіони;
- із середнім ризиком пошкодження – середні регіони;
- високий ризик пошкодження – прифронтові території [5].

Однак треба розуміти, що після Перемоги України зміни, внесені у деякі закони, будуть відмінні й служба в органах місцевого самоврядування знову буде здійснюватися на принципах верховенства права, демократизму, законності, підконтрольності, підзвітності, персональної відповідальності тощо.

Також треба посилити культуру безпеки життєдіяльності через внесення змін у проекти майбутнього будівництва, а також через адаптацію наявних об'єктів критичної інфраструктури до діяльності в умовах воєнного стану. Прикладом може бути Котелевська лікарня планового лікування Котелевської селищної ради, працівники якої обладнали операційні й пологові палати в підвальних приміщеннях лікарні, забезпечивши все необхідне для безперебійного функціонування [6].

Важливим є саме посилення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері безпеки й оборони та у соціальній сфері. За результатами експертних опитувань, ці два виклики керівники місцевої влади та експерти визначили пріоритетними під час дії воєнного стану. Тому рекомендацією для органів місцевого самоврядування на майбутнє є посилення спроможності регіонів і місцевої влади протидіяти зовнішнім загрозам. Зокрема, кожна обласна, районна, міська, сільська, селищна рада має ініціювати [3, с. 54-55]:

– інвентаризацію всього майна на території області, району чи підрозділу;

– визначення активів (будівель, приміщень тощо), які можуть бути використані для цілей безпеки та оборони;

– утворення координаційних груп між органами місцевого самоврядування та військовими адміністраціями щодо плану заходів із забезпечення обороноздатності на відповідній території;

– розподіл видатків місцевого бюджету у сфері безпеки й оборони.

В умовах, що склалися, органи місцевого самоврядування повинні навчитися використовувати ті можливості, які з'явилися в умовах воєнного стану, зокрема:

1. Залучення інвестицій у відновлення інфраструктури та об'єктів, що мають важливе соціальне значення через участь, наприклад, у Надзвичайній кредитній програмі для відновлення України (зокрема Полтавська область), фінансування якої здійснює Європейський інвестиційний банк [6].

І ще одним прикладом є ініціатива Мінрегіону, який розпочав відбір проектів громад, що фінансуватимуться в межах «Програми з відновлення України». Кредитні кошти будуть спрямовані громадам у вигляді субвенції з Державного бюджету місцевим бюджетам. Пропозиції щодо проектів, які фінансуватимуться за рахунок субвенції, подаються органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади/виконавчими органами сільських, селищних, міських рад територіальних громад [7].

Пріоритетними є такі напрями [7]:

– будівництво (нове будівництво, переобладнання, реконструкція) громадських будівель: заклади освіти (дошкільна освіта, середня освіта тощо); заклади охорони здоров'я (швидка допомога, лікарні, аптеки, поліклініки тощо); центри надання адміністративних послуг; адміністративні будівлі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади;

– реконструкція, ремонт критичної інфраструктури (водопостачання, водовідведення, теплопостачання);

– реконструкція, відновлення будівель для забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили житло внаслідок бойових дій.

Пріоритетність надається об'єктам будівництва за територіальним принципом [7]:

– деокуповані регіони (Сумська, Житомирська, Чернігівська, Київська області) та м. Київ;

– опорні регіони (Полтавська, Вінницька, Одеська, Дніпропетровська, Кіровоградська, Черкаська області).

Пріоритет у відборі надаватиметься проектам, які відповідають таким умовам [7]:

– відновлення об'єктів, пошкоджених або зруйнованих унаслідок бойових дій, спричинених збройним нападом Російської Федерації;

– суспільна важливість майна, зокрема кількість людей, які матимуть доступ до майна після завершення проекту;

– наявність створеної проектною документації у відповідній якості (відповідність чинним ДБН, ДСТУ та методичним вказівкам (з урахуванням енергоефективності, інклюзії тощо)).

І таких ініціатив щодо надання коштів для відновлення й розвитку громад зараз достатньо багато. Найбільш енергійні й сучасні громади (наприклад, Тростянецька) активно залучають кошти інвесторів для покращення якості життя своїх мешканців.

2. Залучення внутрішньо переміщених осіб до робіт у громадах, використовуючи їхню кваліфікацію, досвід, компетентності й потенціал з перспективою їхньої асиміляції й постійного проживання на цій території. Одним з прикладів подібної роботи є конкурс від міжнародного фонду «Відродження» «Інтеграція внутрішньо переміщених осіб до життя в нових громадах». Метою конкурсу є сприяння соціальній інтеграції внутрішньо переміщених осіб до життя в нових для них територіальних громадах, де вони бажають залишитися надовго чи назавжди, а також попередження та сприяння вирішенню конфліктів на рівні обраних територіальних громад, які можуть виникнути за участю внутрішньо переміщених осіб [8].

3. Можливість навчання на таких авторитетних платформах, як Coursera, на тимчасово безкоштовних курсах з діджитал маркетингу, проектного менеджменту й т.ін., тимчасово безкоштовних мовних курсах у

провідних навчальних закладах США, Великобританії та ЄС тощо.

Таким чином, у ситуації, що склалася, органам місцевого самоврядування варто шукати можливості розвитку, а саме: брати участь у конкурсах, проектах, бюджетах участі тощо для підвищення якості життя людей, які проживають у цих громадах.

Висновки. Таким чином, місцеве самоврядування в Україні продемонструвало значну ефективність функціонування в умовах воєнного стану. За необхідності вирішення одночасно кількох складних питань ефективність взаємодії органів державної влади, керівництва територіальних громад і представників громадських і волонтерських організацій залишається високою, що дає змогу уникнути гострих кризових ситуацій у процесі забезпечення життєдіяльності громади. Така ситуація, зокрема, можлива завдяки реформі децентралізації влади в Україні 2014-2021 рр., яка дозволила передати

значну кількість повноважень і ресурсів на місце.

Це ще раз свідчить про те, що місцеве самоврядування є важливим елементом, який підтримує функціонування держави загалом. Досвід України під час війни яскраво показав низку переваг стимулювання самоорганізації населення над централізацією управління.

Органам місцевого самоврядування варто шукати можливості розвитку в таких напрямках: залучення інвестицій у відновлення інфраструктури та об'єктів, що мають важливе соціальне значення; залучення внутрішньо переміщених осіб до робіт у громадах, використовуючи їхню кваліфікацію, досвід, компетентності й потенціал з перспективою їхньої асиміляції й постійного проживання на певній території; можливість дистанційного навчання на онлайн-платформах і тимчасово безкоштовних мовних курсах у провідних навчальних закладах світу.

Література.

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України № 64/2022 від 24.02.2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України № 389-VIII від 12 травня 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
3. **Сорока Ю.В.** Місьцеве самоврядування в умовах воєнного стану: досвід України 2022 року: магістерська робота (281 «Публічне управління та адміністрування»). Львів: Український католицький університет, 2022. 69 с.
4. Україна 2.0: Віталій Безгін про те, як війна змінить регіональну політику в Україні. URL: <https://sluga-narodu.com/ukraina-2-0-vitaliy-bezghin-pro-te-iak-viyna-zminyt-rehionalnu-polityku-v-ukraini/>.
5. **Ганущак Ю.** Парадигма прикордоння. Як правильно структурувати території та управління країною після війни. Дзеркало тижня. URL: <https://zn.ua/ukr/internal/paradihna-prikordonnja-jak-pravilno-strukturuvati-teritoriji-ta-upravlinnja-krajinoju-pislja-vijni.html>.
6. Котелевська селищна рада. URL: <https://kotelevska-gromada.gov.ua/>.
7. Надзвичайна кредитна програма для відновлення України. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/international-cooperation/spivpraczya-z-mizhnarodnymy-finansovymy-organizacziyamy/yevropejskyj-investycziynj-bank/nadzvichayna-kreditna-programa-dlya-vidnovlennya-ukrayini/>.
8. Мінрегіон розпочав відбір проєктів громад, які фінансуватимуться в межах «Програми з відновлення України». Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15363>.

References.

1. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini. Ukaz Prezydenta Ukrainy. (2022). [On the introduction of martial law in Ukraine. Decree of the President of Ukraine]. No 64/2022 dated 24 February, 2022. Available at: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
2. Pro pravovij rezhym voiennoho stanu. Zakon Ukrainy. (2015). [On the legal regime of martial law. Law of Ukraine]. No 389-VIII dated 12 May, 2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
3. Minrehion rozpochav vidbir proektiv hromad, iaki finansuvatymut'sia v mezhakh «Prohramy z vidnovlennia Ukrainy». Detsentralizatsiia. [The Ministry of Regions has started the selection of community projects that will be financed within the framework of the «Ukraine Recovery Program». Decentralization]. Available at: <https://decentralization.gov.ua/news/15363>.
4. **Soroka, Yu.V.** (2022). *Mistseve samovriaduvannia v umovakh voiennoho stanu: dosvid Ukrainy 2022 roku*. [Local self-government under martial law: the experience of Ukraine in 2022]. Master thesis. 281. L'viv, Ukraine.
5. *Ukraina 2.0: Vitalij Bezghin pro te, iak vijna zminyt' rehional'nu polityku v Ukraini*. [Ukraine 2.0: Vitalij Bezghin on how the war will change regional politics in Ukraine]. Available at: <https://sluga-narodu.com/ukraina-2-0-vitaliy-bezghin-pro-te-iak-viyna-zminyt-rehionalnu-polityku-v-ukraini/>.

6. *Hanuschak, Yu.* Paradyhma prykordonnia. Yak pravyl'no strukturuvaty terytorii ta upravlinnia krainoiu pislia vijny. [Paradigm of the borderland. How to properly structure territories and country management after the war]. Dzerkalo tyzhnia. Available at: <https://zn.ua/ukr/internal/paradihma-prikordonnja-jak-pravilno-strukturuvaty-teritoriji-ta-upravlinnja-krajinoju-pislja-vijni.html>.

7. Kotelevs'ka selyschna rada. [Kotelivska settlement council]. Available at: <https://kotelevska-gromada.gov.ua/>.

8. Nadzvychajna kredytna prohrama dlia vidnovlennia Ukrainy. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorij Ukrainy. [Emergency credit program for the recovery of Ukraine. Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine]. Available at: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/international-cooperation/spivpraczya-z-mizhnarodnymy-finansovymy-organizacziyamy/yevropejskyj-investycziynj-bank/nadzvychajna-kredytna-prohrama-dlya-vidnovlennya-ukrayini/>.

Abstract

Dorofyeyev O., Dubynka O. Functioning features and potential of local self-government under the conditions of marital state.

The article is devoted to highlighting the peculiarities of functioning and the search for potential opportunities for local self-government activities in martial law conditions. Separate legal and practical aspects of the functioning of local self-government in martial law conditions are revealed. It is emphasized that local self-government in Ukraine has demonstrated significant effectiveness in functioning in martial law conditions, which is possible thanks to the reform of decentralization of power in Ukraine in 2014-2021, which allowed the transfer of a significant amount of powers and resources "to places". The list of additional tasks that arise during the war and the legal martial law regime for local self-government bodies is outlined. Critical groups of these tasks have been identified: establishing cooperation with military administrations and military command, working with internally displaced persons, and working with local self-government bodies in temporarily occupied territories. The directions of mobilization and implementation of the potential of local self-government bodies in the conditions that appeared during the period of martial law on the territory of Ukraine are outlined. It was established that the critical directions of strengthening local self-government bodies' powers are security, defense, and the social sphere. Attention is focused on three directions: attraction of investments in the restoration of infrastructure and objects of significant social importance; involvement of internally displaced persons in work in communities, using their qualifications, experience, competencies, and potential with the prospect of their assimilation and permanent residence in the given territory; the possibility of distance learning on online learning platforms and temporarily free language courses in the world's leading educational institutions.

Keywords: local self-government, military administrations, decentralization, martial law, opportunities.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Дорофеев О.В., Дубинка О.М. Особенности функционирования та потенціал місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 1-2. С. 99-104.

Dorofyeyev O., Dubynka O. Functioning features and potential of local self-government under the conditions of marital state. Actual problems of innovative economy and law. 2023. No. 1-2, pp. 99-104.